

TÁPÓSZTELEPÜLSÉG MÁRTON

Településfejlesztési koncepció
Elfogadva a .67/2020 (X.22.) Kt. sz. határozattal
2020 október.

Völgzugoly Műhely Kft.

TÁPIÓSZENTMÁRTON

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Elfogadva a 67/2020 (X.22.) Kt. sz. határozattal

Megbízó

Tápiószentmárton Nagyközség Önkormányzata
Györe László polgármester
2711 Tápiószentmárton, Kossuth Lajos út 3.

Tervező

Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 70-938-3223

2020. október
VZM1473/18
Tsztmarton_konc_201028

1. Bevezető.....	3
1.1. Előzmények, a megbízás ismertetése.....	3
A település bemutatása	5
2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI, SWOT ANALÍZIS	6
3. Településfejlesztési koncepció	8
3.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE.....	8
3.2. TÁPIÓSZENTMÁRTON NAGYközség jövőképe	9
3.3. Településfejlesztési célok rendszere	9
1.1.1 3.3.1. A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT ÁTHATÓ HORIZONTÁLIS CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	12
1.1.2 3.3.2. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA.....	12
1.1.3 3.3.3. RÉSZCÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSOK MEGHATÁROZÁSA	13
1.1.4 3.3.4. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ EGYES TELEPÜLÉSRESZEKRE.....	23
3.4. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz	24
1.1.5 3.4.1. TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK	24
1.1.6 3.4.2. JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMEINEK TÉRBELI RENDJÉRE	24
1.1.7 3.4.3. ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE	25
3.5. A megvalósítás eszközei és azok nyomon követése	25
1.1.8 3.5.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER	25
1.1.9 3.5.2. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE.....	25
3.6. A CÉLOK SZINERGIAVIZSGÁLATA	26

1. BEVEZETŐ

1.1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Tápiószentmárton hatályos településrendezési eszközeit 2006-ban hagyták jóvá. A jóváhagyás óta a településrendezési eszközöket háromszor, 2011-ben, 2014-ben és 2018-ban módosították, emellett az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben is jelentős változások léptek életbe. Többek között módosították az épített környezet védelméről szóló törvényt (Étv), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletet (OTÉK) és hatályba lépett a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet és ugyancsak hatályba lépett a 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről.

Fenti előzményeket követően a település önkormányzatának képviselő-testülete a településrendezési eszközök felülvizsgálatáról döntött, melynek elkészítésével a Völgyzugoly Műhely Kft-t bízta meg.

A készülő településrendezési eszközök feladata:

- a megváltozott települési igények alapján a hatályos tervek a település teljes közigazgatási területére vonatkozó felülvizsgálata, s egységes szerkezetbe foglalása;
- az új, megváltozott jogszabályi környezetnek megfelelő Településszerkezeti terv és Helyi Építési Szabályzat kidolgozása, egységes szerkezetbe foglalása;
- a településrendezési eszközök és a magasabb szintű tervek összhangjának biztosítása.

A TERVEZÉSI FOLYAMAT, AZ EGYEZTETÉS ÉS ELFOGADÁS RENDJE

A megalapozó vizsgálat munkarész célja az eddigi tervek, kapcsolódó helyi rendeletek és a begyűjtött adatok számbavétele és értékelése, a terv és a valós igények összevetése, a település társadalmi, gazdasági, demográfiai helyzetének elemzése, a településszerkezet, tájhasználat, települési karakter alakulásának elemzése alapján a megoldásra váró feladatok feltárása, összegzése és rendszerezése.

A következő tervfázis a Településszerkezeti terv. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezeti állapot javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

A településszerkezeti tervet, a helyi építési szabályzat elkészítése előtt előzetesen a képviselőtestület megvitatja, államigazgatási egyeztetése azonban csak a helyi építési szabályzattal együtt történik. Így jóváhagyni csak a véleményezési eljárás (véleményezési szakasz, végső szakmai véleményezési szakasz) befejeztével, a helyi építési szabályzattal együtt lehet. A településszerkezeti tervet - mely szöveges és rajzi munkarészekből áll - határozattal kell jóváhagyni.

A következő tervfázis a Helyi építési szabályzat (HÉSZ), melynek melléklete a szabályozási terv. A helyi építési szabályzatban az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket kell megállapítani.

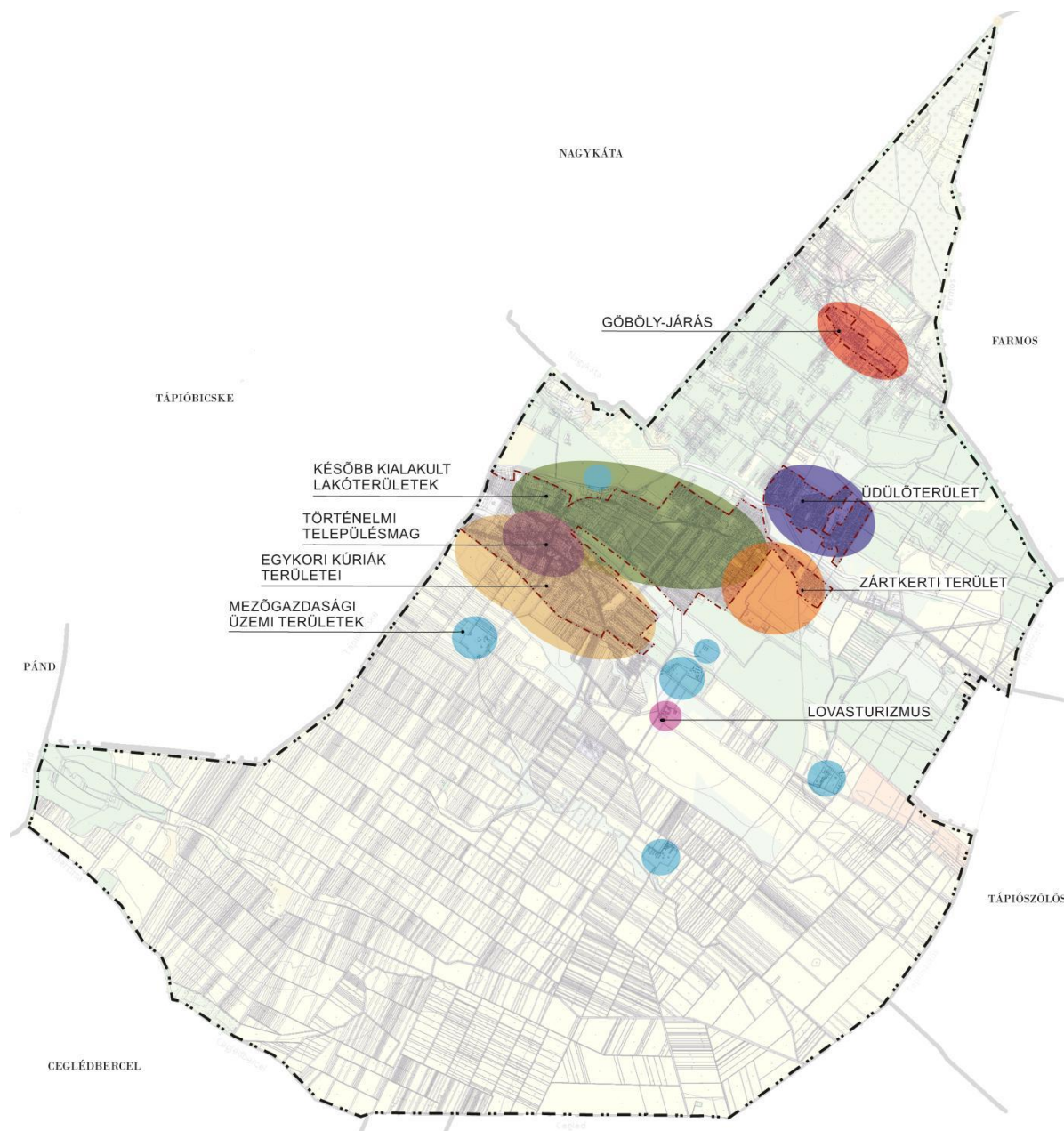
A HÉSZ a település teljes igazgatási területére készülő terv és szabályzat, melyet a képviselő-testület rendelettel hagy jóvá, jogokat keletkeztet, és kötelezéseket ró az egyes telektulajdonosokra. Alapja a településszerkezeti terv.

A településszerkezeti tervhez és a helyi építési szabályzathoz közös alátámasztó munkarészek készülnek.

Az elkészült - és az önkormányzat képviselő-testülete által előzetesen véleményezett - településrendezési eszközök tervezetét a képviselő-testületi elfogadást megelőzően véleményeztetni kell az illetékes államigazgatási szervekkel, érintett területi és települési önkormányzatokkal, valamint a további partnerekkel. Az egyeztetési folyamat szabályait a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet tartalmazza.

A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Pest megye keleti részén fekvő település, mely további három várossal (Nagykátá, Süllyás, Tápiószele) és tizenegy községgel (Tápiószecső, Farnos, Kóka, Mende, Szentlőrinc-kátá, Szentmártonkátá, Tápióbicske, Tápiógyörgye, Tápióság, Tóalmás, Úri) a Nagykátai járás része. Szomszédos települései: nyugaton Pánd és Tápióbicske, északnyugatról Nagykátá, északkeletről Farnos, keletről Tápiószele, Tápiószőlős, délről Cegléd, Ceglédbercel és Albertirsa határolja.

TÁPIÓSZENTMÁRTON	
Területe (ha)	10291
belterület	670
külterület	9535,6
zártkertek	85,4
Lakossága (fő)	5186
Lakásállomány (db)	2373

2. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI, SWOT ANALÍZIS

Tápiószentmárton településfejlesztési koncepciójának elkészítéséhez elengedhetetlen egy SWOT analízis készítése. Amellett, hogy a település adottságait erősségekre és gyengeségekre szétválasztva összegyűjtjük, az adottságokból adódó lehetőségek mellett a települést veszélyeztető tényezők is feltárásra kerülnek. A helyzetelemzéséből származó információk stratégiai szemléletű összegzését tartalmazza a SWOT tábla.

ERŐSSÉGEK/BELSŐ TÉNYEZŐK	→ Pozitív dolgok egy helyzetről, vagy tevékenységről, ami jól működik, és lehet rá befolyása a településnek.
GYENGESÉGEK / BELSŐ TÉNYEZŐK	→ Olyan dolgok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyásunk, hogy a település megváltoztassa.
LEHETŐSÉGEK / KÜLSŐ TÉNYEZŐK	→ Olyan adottságok, amelyeket a település nem tud egyértelműen befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatja az erősségeit.
VESZÉLYEK / KÜLSŐ TÉNYEZŐK	→ Olyan korlátok, amelyeket nem a település befolyásol és kockázatot jelentenek.

TÁPIÓSZENTMÁRTON ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZISE

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- városok közelsége (Albertirsa, Cegléd, Nagykáta) - nagyközségi státusz - helyben lévő vállalkozások - a település lakosságszáma csak kismértékben csökken - aktív civil-, kulturális- és művészeti élet - mozaikos tájszerkezet, változatos területhasználat - Tőzeges horgásztó - nagy kiterjedésű vadászterület - nyugodt falusias, kertvárosias karakter - házi orvosi ellátás - meglévő sportközpont, tanuszoda - a közoktatás színvonala jó - élhető méretű, gyereknevelésre ideális település - vasúti közlekedés lehetősége - kiváló minőségű termőföldek - kedvező táji adottságok - környezet- és természetvédő civil szervezetek - Kincsem múzeum és lovaspark - Budapest közelsége (80 km) - a Tápió-Hajta Vidéki Tájvédelmi Körzet természeti adottságai	- városi funkciók hiánya - lokális alközponttal nem rendelkező városrészek (Göboly járás) - monofunkciós lakóterületek (üdülőfalu) - egységes, karakteres építészeti arculat hiánya - rossz minőségű bekötő utak - járdák, kerékpárutak és gyalogátkelők hiánya közlekedésbiztonsági problémát okoz - zártkerti területek infrastrukturális ellátottságának hiánya - az önkormányzati tulajdonú ingatlanok, főként utak, közterületek fenntartása, karbantartási szükséglete - szórakozási lehetőségek hiánya, kevés közösségi találkozóhely - termálfürdő lehetőségeinek kiaknázatlansága - közösségi közlekedéssel nehezen megközelíthető - a vasútállomás területén nincs zárt várakozóhely - gyenge térségi együttműködés - kiépítetlen gazdasági infrastruktúra - monokultúras szántóföldi művelés - leromló épített értékek - földutak

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• épített örökség (templom, lakóházak) • gyógyturizmus, strandfürdő • mezőgazdasági majorok • Attila-gyógydomb • lovasturizmus • borkultúra (pincészetek) • sportrepülőtér • nádas terület • az itt élők közössége • civil szervezetek • jó közbiztonság	• bölcsőde hiánya
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
• jelentős turisztikai potenciál: gyógyvíz, strandfürdő, védett természeti területek • jó megközelíthetőség a 4 sz. főút, a vasútvonal jelenléte és az épülő M4 következtében • sikeres pályázatból megvalósuló, és jelenleg zajló fejlesztések • gondozott zöldterületek és jelentős zöldfelületi potenciállal rendelkező területek • vidéki, lovas turizmus erősítése • építészeti örökségek turisztikai szempontú bevonása • mezőgazdaság fejlesztése • rekreációs potenciál kiaknázása a gyógyturizmussal • megújuló energiák használatának térnyerése • együttműködés a szomszédos önkormányzatokkal • belső területi tartalék felhasználása a tömbfeltárások lehetőségei mentén • meglévő kötöttpályás közösségi közlekedési lehetőségek fejlődése a tervezett gyorsvasút megépülésével	• helyi identitástudat elvesztése • alvó település jelleg erősödése • üdülő területen állandó lakónépesség megjelenése • az egykori zártkerti területek átalakulását nem követik megfelelő ütemben az infrastrukturális fejlesztések • közművesítés hiánya az üdülőrészen • az oktatási intézmények fenntartása nem az önkormányzat kezében van • termőföldek megművelésének hiánya • erdőterületek csökkenése • elvándorlás • turisztikai adottságok további kiaknázatlansága • meglévő építészeti értékek további romlása

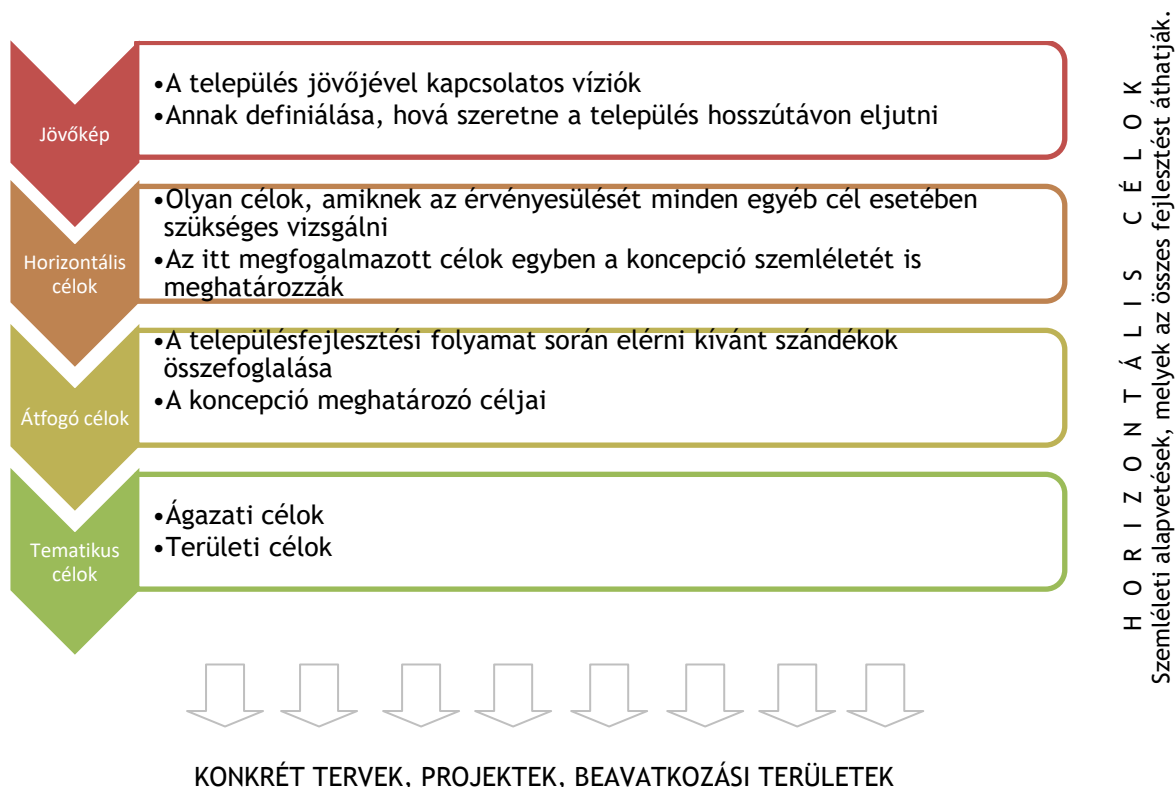
3. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

3.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

A jövőkép kialakítása során a település hosszú távú céljainak rendszerbe foglalása történik. A jövőképkialakítás egyben irányválasztás is, mely magán hordozza a település értékrendjét, megmutatja a közösség aktivitását és dinamikáját, és segítségével könnyebb koncentrálni a helyi erőforrásokat a település fejlődésének és folyamatos megújulásának érdekében.

A településtervezés során a jövőképkialakítás fázisa az, amikor a település közössége megfogalmazhatja, milyen településen szeretne élni 15-20 év múlva, hogyan látja a település ideális jövőjét. A hosszú távú célok kitűzése azért is különösen fontos, mert az a település tud igazán sikeres lenni, amelyik évtizedes távlatban is tudja, hová akar eljutni, és rövidebb távú céljait is annak megfelelően tudja megválasztani és megvalósítani. A jövőképben meghatározott közös célok kijelölésével lehetővé válik, hogy a település fejlesztési tervei, elképzelései egy irányba mutassanak, egymás hatását erősítve, kiegészítve segítsék a település kiegyensúlyozott, dinamikus fejlődését. A jövőkép megalkotása során tisztában kell lenni azzal, hogy a település milyen belső és külső erőforrásokkal, adottságokkal rendelkezik, ezekre építve milyen lehetőségek állnak nyitva a település számára. A helyi erőforrások, adottságok kihasználásával a település stabil jövőképet alkothat. A közösen meghatározott jövőkép kitűzése, az elérni kívánt célok egységes rendszerbe foglalása kijelöli a település kívánt fejlődési irányát.

A település jövőjével kapcsolatos víziók strukturálása

A koncepciókészítés során meghatározásra kerül, hogy a település honnan indul, mit szeretne elérni: a saját jövőképét és azt a célrendszert, ami hosszú távon iránymutatásul szolgál a település döntéshozói, illetve az egész helyi közösség számára, illetve alapul szolgálhat a középtávú tervek, pályázatok számára. A hosszú távra érvényesítendő településfejlesztési koncepcióhoz tartozó középtávú elemek meghatározására az integrált településfejlesztési stratégia tervfajta hivatott.

3.2. TÁPIÓSZENTMÁRTON NAGYKÖZSÉG JÖVŐKÉPE

A településfejlesztés alapja a jövőkép. A jövőkép az adott helyzet külső és belső tényezők által befolyásolt megvalósítható törekvések együtteséből eredő, hosszú távon kívánt településfejlesztési pályának a végeredménye. A tervezési folyamat eredménye, hogy megszületnek a megvalósítani kívánt fejlesztési célok, melyek az elérni kívánt jövőképhez vezetnek. A fejlesztési célok a jövőkép alapján kijelölik a település fejlődésének irányait, meghatározzák a fejlesztési elveket. Tápiószentmárton elérendő jövőképe:

*Tápiószentmárton, a saját erejében bízó, turisztikailag vonzó,
fejlődő település, ahol jó élni.*

A fejlesztés idősíkja

A múlt értékei

A jövőbeni fejlesztések tervezése során szükséges olyan támpontok megállapítása, melyek biztos alapot jelentenek a fejlesztéseknek. Ebben nagy segítséget nyújt, ha egy település visszatekint a múltjára. Nem lehet olyan fejlesztéseket végrehajtani, amik nem veszik figyelembe a múlt értékeit, hagyományait. Ebből a szempontból Tápiószentmárton szerencsés helyzetben van, hiszen az itt élőknek fontosak a múlt értékei.

A jelen kihívásai

Az elmúlt években Tápiószentmárton jelentős változásokon ment keresztül, az alvó településből egyre jobban fejlődő nagyközség lett. A település lakosságának száma közel állandó. A változások szolgáltatási, intézményi fenntarthatósági kérdéseket vetnek fel, amik kezelésére ki kell dolgozni a megfelelő eszközöket, és azt, hogy az infrastrukturális fejlesztéseket hogyan lehet a település, a helyi közösség gyarapodására felhasználni.

A jövő lehetősége

Tápiószentmárton sok olyan adottsággal rendelkezik, ami a fejlődés biztos alapjául szolgál. A kérdés, hogyan tudja ezeket az adottságokat optimálisan kihasználni. Ehhez van szükség egy településfejlesztési vízióra, amelynek valóra váltásához tudatos, következetes településfejlesztési beavatkozások megvalósításával lehet eljutni.

Tápiószentmárton címerében is megjelenik a település névadója, a címer felső kék mezejében álló, ezüstsínű, jobbában kardot tartó Szent Márton püspök. A mező jobb felső sarkában arany növényfélhold, bal felső sarkában nyolcágú aranycsillag lebeg. A zöld alsó mezőben aranyszínű fekvő szarvas (szkíta aranyszarvas) látható. Ez a jelkép is híven kifejezi, hogy a település régóta lakott helye a magyarságnak. A Pest megyében fekvő, több évszázados történelmi múlttal rendelkező település igen jó adottságokkal bír, azonban a nagyközség lehetőségei nem kellő mértékben kihasználtak. A település jövőbeli fejlesztési irányainak meghatározása tehát a fenti adottságok szellemében, valamint a településen lejátszódó folyamatok és azok hatásainak figyelembe vételével történhet.

3.3. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI CÉLOK RENDSZERE

A fentiekben felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül nem tud megvalósulni. Fontos tehát, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó célok, fejlesztési irányok - cselekvési tervként - meghatározásra kerüljenek, hogy azt követően azok megvalósításán a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága együtt munkálkodhasson.

E fejezetben megfogalmazásra kerülnek tehát azok a településfejlesztési célok és feladatok, amelyek megvalósulása révén elérhető a fentiekben felvázolt jövőkép. Tápiószentmárton jövőképe három összetevőből áll, melyek a település adottságaira épülve, irányt adnak a fejlesztési célok megfogalmazásához. Ezen dimenziók képezik a kívánt jövőkép meglévő adottságait, alappilléreit:

GAZDASÁG - KÖRNYEZET - TÁRSADALOM

GAZDASÁG

Tápiószentmárton stabil gazdasági alapokon fejlődő település legyen.

Tápiószentmárton jövője szempontjából komoly jelentősége van annak, hogy a gazdasági erőforrásokat mennyire hatékonyan tudja kihasználni. Az épülő M4 autópálya közelében található gazdasági területeken kívül a turizmus és a helyi termékfejlesztés lehet a helyi gazdaság motorja. A Kincsem park idegenforgalmához kapcsolódó szolgáltatási szektor javítása és a termálfürdő lehetőségeinek bővítése is hozzájárul a gazdasági potenciál erősödéséhez. Szükséges, hogy a meglévő közösségi aktivitáson keresztül az újonnan érkező gazdasági szereplők is részévé váljanak a település életének. A gazdasági szektor képviselői és az önkormányzat közötti folyamatos párbeszéd, a közös érdekek megtalálása előrelendítheti a települést. A helyi termékfejlesztés (szentmártoni helyi termékek), valamint a kerékpáros-, lovasturizmus bázisának kiépítése, a termálfürdő fejlesztése, a horgászat, vadászat új dimenziókat nyithat a helyi gazdaság szereplőinek.

Tápiószentmártonnak olyan településsé kell válnia, ahol a helyi lakosok nincsenek rákényszerítve, hogy más településeken dolgozzanak és szolgáltatásait használják, hanem a lehetőségekhez képest minél több dolgot lakóhelyükön is el tudjanak intézni; ez jelenti a közszolgáltatási, kereskedelemi, közösségi funkciók bővülését is.

KÖRNYEZET

Tápiószentmárton nyugodt, biztonságos lakhatást és védett természeti környezetet biztosítson az itt élőknek.

A természeti környezet fontos értéke a településnek, a helyi lakosok identitásának. Tápiószentmárton egyik vonzereje a védett természeti területek közelségéből fakad. Tápiószentmárton Budapesttől 80 km-re őrzi falusias-kertvárosias hangulatát. A falusias környezet, a jó levegő, a csend, a nyugalom különleges adottsága a településnek. Mindezek megőrzése a jövő fontos feladata, úgy, hogy az értékek megőrzése mellett a lakosság ellátása, a helyben elérhető szolgáltatások magas színvonalúak, sokrétűek legyenek. Tápiószentmárton jó letelepedési lehetőségeket nyújt a fiatal családoknak. A számukra szükséges funkciók biztosítása mellett elengedhetetlen, hogy Tápiószentmárton olyan település maradjon, ahol a helyi lakosok biztonságban érzik magukat, ahol nyugodt, de élettel teli környezetben tudják a hétköznapi fáradalmait kipihenni. Mindehhez szükséges az épített lakókörnyezet megújítása, védelme, fenntartása, a zöldfelületek megőrzése.

Tápiószentmártonnak olyan településsé kell válnia, ahol a helyi lakosok számára biztosított a feltöltődés lehetősége. Ennek területei különösen a sport, a kultúra, és a közösségi élet. A jövőbeli fejlesztések során minden esetben érdemes végiggondolni, hogy az egyes beavatkozások milyen hatással vannak a táji környezetre, illetve, hogy a beavatkozások eredményeinek környezeti fenntarthatósága biztosítható legyen.

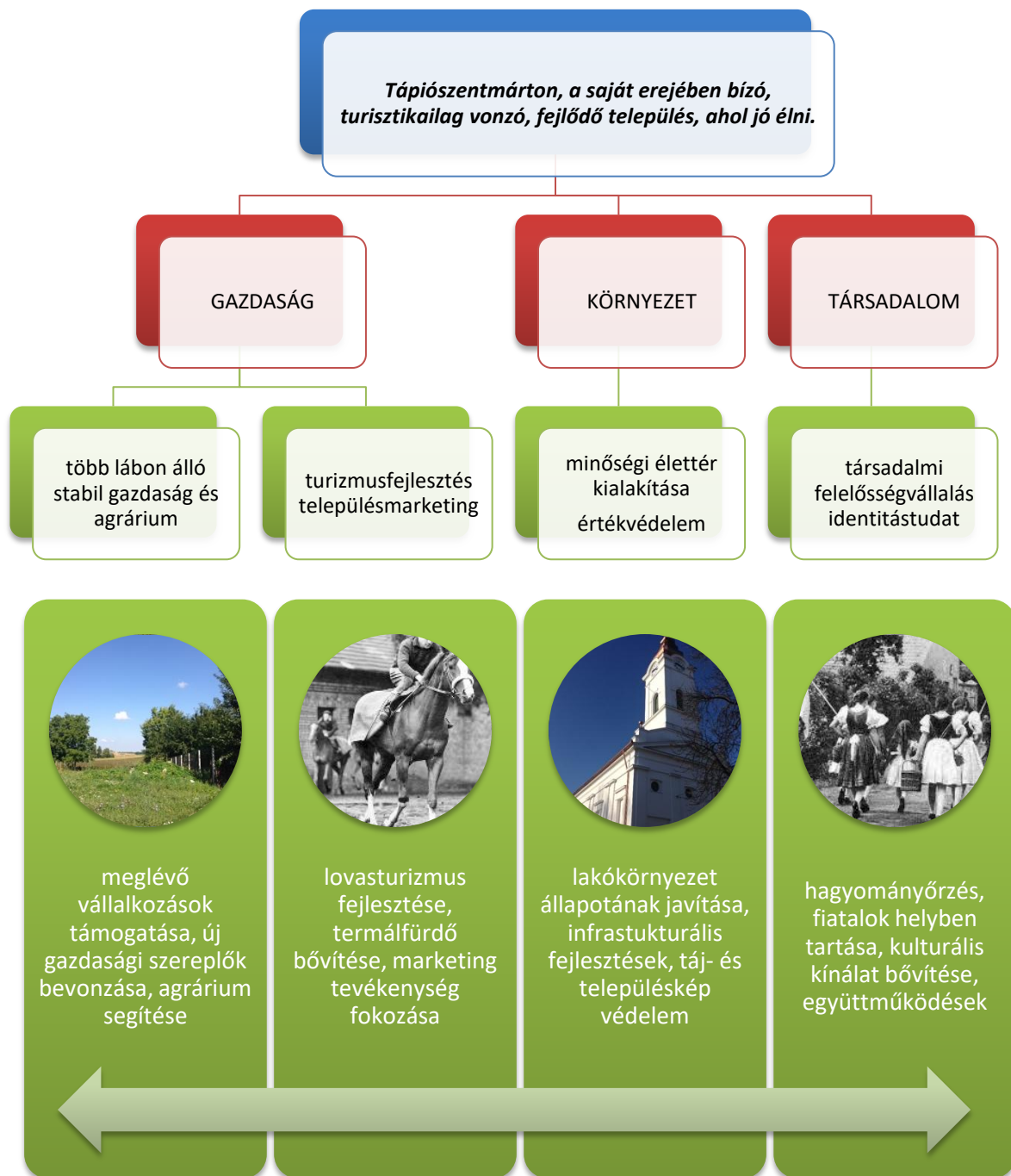
TÁRSADALOM

Tápiószentmárton összetartó, gondoskodó, egészséges és családbarát közösség legyen.

A tápiószentmártoni lakosok közelségben élnek a természeti környezettel, a népsűrűség alacsony, a beépített lakóterületek is általában telken belüli nagy zöldfelületekkel rendelkeznek. A nevelés-oktatási létesítmények színvonala magas. Ezek a körülmények a gyermeknevelésnek kiváló háttérrel biztosítanak. Bár a település társadalma az országos tendenciának megfelelően előregedő, de üteme lassabb az átlagnál, számos fiatal család él a településen. Bár a település aktív civil élettel rendelkezik, a közösségek köre bővíthető, a szervezetek hatékonyabbá tehetők. A lakosság aktivitására, a bennük rejlő potenciálra a város folyamatosan építhet: a közösség ereje meghatározó. Ezenkívül a hagyományok ápolása növelheti az identitástudatot, amit a településmarketing is erősíthet.

Tápiószentmártonnak olyan településsé kell válnia, hogy az idős emberek biztonságos körülmények között éljenek, a fiatalok pedig itt képzeljék el a családalapítást.

A jövőkép összehangolt cselekvés nélkül nem valósítható meg, ezért szükséges, hogy a jövőképet meghatározó fejlesztési célok összegyűjtésre kerüljenek, és azok megvalósításán a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága együtt munkálkodhasson.

KÖRNYEZETTUDATOSSÁG - FENNTARTHATÓ ÉS MINŐSÉGI FEJLESZTÉSEK

1.1.1 3.3.1. A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT ÁTHATÓ HORIZONTÁLIS CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A jövőkép megvalósításához vezető átfogó és azokon belüli részcélokat egy horizontális cél hatja át, amelyeket a célrendszer egészének meghatározásánál, a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, ezek végrehajtásánál egyaránt érvényesíteni kell. Ezek olyan szempontok, amik általánosságban elősegítik a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott tartalmak hatékony működését, elérését.

Környezettudatosság, fenntartható, minőségi fejlesztések

A célrendszer horizontális célja a **környezettudatosság és a fenntartható, minőségi fejlesztések** megvalósítása, amit a település életének minden színterén szem előtt kell tartani.

A környezettudatosság a társadalom tagjai számára a hosszú távú környezeti érdekeket céltudatosan ötvözi a tudományosan megalapozott gondolkodás és az azon alapuló magatartásformával, melynek gyakorlati célja az „ember - környezet” harmóniájának megteremtése. Tápiószentmárton a természeti környezettel szoros kapcsolatban élő település. A falusi életmód, az egészséges lét hosszú távon való fenntartásához a környezettudatos gondolkodásnak a hétköznapi élet minden színterén történő jelenléte szükséges. A település életét a társadalom, a gazdaság és a környezet hármasa alapvetően meghatározza. Ha a szerethetőség szemlélete érvényesül, a település fejlődése csak az élıhetőség felé haladhat.

A minőségi gazdasági fejlesztések és turizmus mellett a lakosok mindennapi életét is át kell, hogy hassa e szemlélet: magas színvonalú szolgáltatások, alapellátás, minőségi élettér és lakókörnyezet biztosításával válhat a településen élőköl egy összetartó közösség, amely a kitűzött célok megvalósulásának alapja.

1.1.2 3.3.2. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A jövőkép megvalósítása érdekében négy átfogó cél kerül meghatározásra, amelyek a település hosszútávú fejlődésének alappilléreit jelentik. Az átfogó célok nem értelmezhetőek egymástól elkülönülve: együtt, összehangoltan kell épülniük annak érdekében, hogy a kitűzött célok megvalósulása a lehető legsikeresebben megtörténjen.

1. TÖBB LÁBON ÁLLÓ, STABIL GAZDASÁG ÉS AGRÁRIUM
2. TURIZMUSFEJLESZTÉS ÉS TELEPÜLÉSMARKETING
3. MINŐSÉGI ÉLETTÉR KIALAKÍTÁSA ÉS ÉRTÉKVÉDELEM
4. TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS ÉS IDENTITÁSTUDAT ERŐSÍTÉSE

Az átfogó célok megvalósulásának időtávja hosszú, melynek középtávú stratégiai célelemei is vannak. Az átfogó, általánosan elérni kívánt célok egymástól markánsan nem elkülöníthetők és hatnak egymásra. Sok esetben egy átfogó cél elérésével a másik átfogó cél számos elemének elérése is biztosított, hiszen ugyanazon jövőkép eléréséért kerültek megfogalmazásra. Az átfogó célok alá rendeződnek a stratégiai fejlesztési célok, melyek egymással is összefüggésben vannak, és a prioritásuk alapján azonosítható, mely átfogó cél elérését segítik leginkább.

1.1.3 3.3.3. RÉSZCÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSOK MEGHATÁROZÁSA

1.1.3.1 3.3.3.1. Több lábon álló, stabil gazdaság és agrárium

A település dinamikus fejlődése csak a gazdaság kiegyensúlyozott fejlesztésével együtt érhető el. A stabil gazdaság megteremtéséhez elengedhetetlen a gazdaság különböző szegmenseinek harmonikus fejlesztése, hogy a több lábon álló gazdasággal rendelkező település adottságait megfelelően kihasználva, a külső gazdasági folyamatokra kevésbé érzékeny módon tudjon fejlődni. Fontos, hogy a meglévő gazdasági szereplők és az újonnan betelepülő vállalkozások egyaránt kedvező feltételek mellett folytathassák tevékenységüket. A település jövője szempontjából a feldolgozóipari és szolgáltató gazdasági szektor, valamint a mezőgazdaság fejlesztése egyaránt meghatározó fejlődési irány.

Tematikus célok:

- Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése
- Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése

Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése

Tápiószentmárton mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező település, ahol az ipari tevékenység mindig másodlagos volt. Tápiószentmárton területhasználatában a mezőgazdasági területek aránya a legmeghatározóbb, ennek megfelelően az erdőgazdálkodásban, mezőgazdaságban és halászatban regisztrált vállalkozások száma a járás települései közül a legmagasabb. A településen működő vállalkozások legnagyobb hányada a kereskedelmi és szolgáltató szektorban működik. A helyi vállalkozások között az 1-2 főt foglalkoztató vállalkozások és a több alkalmazottal rendelkező, nagyobb gazdasági szereplők is megtalálhatóak. A településen működő kisvállalkozások számos család megélhetését jelentik a településen, továbbá a települési szolgáltatások körét is színesítik. A helyi vállalkozások jellemzően a lakóterületek között helyezkednek el. Fontos cél, hogy ilyen nyugodt lakókörnyezetben a lakosságot nem zavaró tevékenységek települhessenek meg, melynek egyik feltétele a megfelelő szabályozási környezet kialakítása. A helyi vállalkozások fejlesztésének egyik alapja a helyi adottságokhoz illő termékek előállításának ösztönzése, értékesítésének fejlesztése, amely csak megfelelő lakossági és vállalkozói szemléletformálással és a beszállítói és felvásárlói hálózatok fejlesztésével érhető el. A vállalkozások fejlesztésének elengedhetetlen része az infrastrukturális környezet (iroda, telephely, közlekedési lehetőség) és technológiai fejlesztések biztosítása, továbbá helyi gazdasági együttműködések ösztönzése.

Az Önkormányzat másik fontos feladata a helyi és térségi partneri kapcsolatok menedzselése, illetve a meglévő kapcsolatok továbbfejlesztésének segítése. A település területén több gazdasági terület található, azonban kiépített ipari parkkal a település nem rendelkezik. A nagyobb vállalkozások jelentős foglalkoztatóként tudnak jelen lenni egy településen, illetve általuk az önkormányzat jelentős adóbevételekre is szert tehet. Tápiószentmárton közlekedési kapcsolatai az 4. sz. főút viszonylagos közelsége miatt jónak mondható, melynek következtében megfelelő infrastrukturális háttérrel és közlekedési feltárással rendelkező gazdasági területek kialakításával újabb gazdasági szereplők megtelepedését ösztönözheti az Önkormányzat. Tápiószentmárton területén elsősorban a környezetre jelentős hatást nem gyakorló feldolgozóipari, könnyűipari, kereskedelmi-szolgáltató vállalkozások megjelenése a cél. A statisztikai adatok szerint Tápiószentmárton egyik legmeghatározóbb ága a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, továbbá jellemző a kereskedelem és gépjárműjavítás is. A regisztrált vállalkozások száma évről évre növekszik, nagy része egyéni vállalkozás. A településen a regisztrált álláskereső száma alacsony, de a foglalkoztatottak több mint fele nem a településen dolgozik, naponta ingázik. A kis- és nagyvállalkozások megtelepedése az önkormányzat vállalkozóbarát hozzáállásával ösztönözhető. A cégek fennmaradása különböző önkormányzati beruházásokhoz kapcsolódó megrendelésekkel is segíthető. A vállalkozások megtartásával, növekedésével és új vállalkozások bevonásával új munkahelyek jöhetnek létre a településen. Az induló vállalkozásokat ösztönözni kell arra, hogy helyi lakosokat foglalkoztassanak, amely által a településről ingázók számának csökkenését eredményezheti.

Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése

Tápiószentmárton külterületének jelentős része szántó, valamint az erdő, illetve a gyepek és a nádas területhasználatok dominálnak. Az egyes területhasználatok a külterületi elhelyezkedésükben is jól elkülönülnek egymástól, külön-külön helyre koncentrálnak. A külterület déli részén a leginkább meghatározó területhasználat a szántó, amiben kisebb foltokban gyepek, illetve erdők jelennek meg. Az erdők többnyire a belterület és Göböljárás közé koncentrálnak, ugyanakkor ezen a területen gyepek, illetve szántó területhasználat is megfigyelhető. Göböljárástól északra jellemzően nádas és gyepterületek, kisebb részben szántók helyezkednek el. A település északi részén fekvő homokhátságon gyenge minőségű 3 AK, míg a déli részén az áttelepített löszön kialakult, kiváló termőerejű mészsírtalaj, mezőgazdasági talajon 48 AK szántók is találhatók. Az utóbbi Pest megye legjobb talajai közé tartozik, ahol magasak a termesztett növények (búza, kukorica) termésátlagai.

A kedvező természetföldrajzi elhelyezkedésű település területén egykor sokszínű mezőgazdasági termelés folyt, amely mára kissé háttérbe szorult, de a mezőgazdaság gazdasági szerepköre nem csökkent nagymértékben. Az egykori művelés maradványaként viszonylag nagy területen található szőlő. A termesztett növények közül kiemelkedik a búza, az őszi árpa, a kukorica, a dohány és a paradicsom. Bár a sokszínű, változatos hagyományos mezőgazdasági formák eltűntek, de a mezőgazdaság felélénkítése, gazdasági szerepkörének növelése a gazdálkodók támogatásával, a pályázati lehetőségek kihasználásával megvalósulhat. A tanyák jellemzően a belterület és Göböljárás közötti erdős részekben jellemzők. A mezőgazdaság sokszínűvé tétele és a hagyományok megőrzése végett a jövőben fontos a hagyományos mezőgazdasági kultúrák (kiskertes növénytermesztés, szőlőművelés) felélénkítése, valamint új termelési formák (gyümölcsstermesztés, kertészeti növénytermesztés, állattartás) honosítása. A Sőregi földek térségében a Gyógyvizes strand területétől északra üvegházasszerű növénytermesztés folyik.

A zártkerti területeken megjelent a lakóterületi funkció. A felhagyott zártkertekben megkezdődött a területek cserjésedése, bozontosodása, beerdősülése. A korábban kiskertes- és szőlőművelés alatt álló, mára paragon hagyott területek újbóli művelésbe vonására a jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani, mert nem csak a tájképnek képezik fontos részét, hanem az ott megtermelt termények fontos elemei voltak a családok megélhetésének. A parlagterületeken megjelenő invazív, agresszívan terjedő fajok a szomszédos területek ökológiai egyensúlyát is veszélyeztetik, kiszorítva az eredeti vegetációt. Az invazív növények irtása, illetve a területek újbóli művelésbe vonása mindenképpen megoldandó feladat. A kiskertes növénytermesztés, illetve a szőlő- és gyümölcsstermesztés egyrészt szabályozási eszközökkel (pl.: műveléshez kötött lakó funkció elhelyezés), másrészt a gazdák támogatásával, felvásárló piac kialakításával, szövetkezet kialakításával segíthető elő, melyben az önkormányzat és a helyi vállalkozások jelentős előrelépéseket tehetnek (helyi termékeket árusító kiskereskedelmi boltok, helyi piac, önkormányzati étkeztetés, REL (rövid ellátási lánc) kialakítása, zöldségdoboz rendszer).

Az egysíkú mezőgazdasági termelés élénkítése érdekében a jövőben nagy figyelmet kell fordítani a településen történő kertészeti növénytermesztés meghonosítására, mezőgazdasági nagyvállalkozások és üzemek betelepülésének ösztönzésére. A település elegendő területtel rendelkezik a szükséges feldolgozóipar létesítményeinek elhelyezéséhez is. A befektetők, vállalkozások megtelepedése a megfelelő méretű és infrastrukturális ellátottságú területek kijelölésével, valamint különböző kedvezmények (adókedvezmény, közüzemi kedvezmények) biztosításával érhető el.

A nagyközség területén jelenleg több lótartással foglalkozó vállalkozás (lovasiskola, lovarda) is működik, valamint a környező településeken is számos lovassporthoz kapcsolódó terület és vállalkozás található. A lovassport és lovasturizmus fellendítése a település turisztikai fejlődésének egyik alapját jelentheti, így a lótartás ösztönzése, valamint a lótenyésztés meghonosítása támogatandó cél. A településen számos állatfaj háztáji illetve telepeken történő tartása rejt fejlesztési potenciált magában. Az állattartás révén számos termék (tej, sajt, hentesáru) helyben előállíthatóvá válik, ami növeli a település önellátását, csökkenti az ökológiai lábnyomot és új munkahelyeket teremt.

A gazdaság élénkítése, a hagyományok megőrzése, valamint a turizmus fejlesztése érdekében a jövőben érdemes figyelmet fordítani a szőlőművelés felélénkítésére. A település területén lévő pincék bevonásával a borturizmushoz kapcsolódó szolgáltatások kiépítésére, ezek fejlesztésére van lehetőség. A pincék környezete megfelelő átalakítást, rendbehozást követően hangulatos helyszínt biztosíthat kisebb borkóstolók illetve egyéb rendezvények számára. A környezet rendezéséhez a tulajdonosok és az önkormányzat együttműködésére van szükség.

1.1.3.2 3.3.3.2. Turizmusfejlesztés és településmarketing

A turizmus napjainkra a világ harmadik legnagyobb gazdasági ágazatává nőtte ki magát és munkahelyteremtő lehetőségei mellett lakosság megtartó képessége sem elhanyagolható. Tápiószentmárton idegenforgalmát a természeti környezetre és a lovasturizmusra érdemes alapozni. Támogatni kell a falusi turizmus, illetve a település megismerését segítő rendezvényeket. Biztosítani kell azt, hogy a rendezvények időpontja a környező településekkel összehangoltan legyen meghatározva, a helyi (térégi) rendezvények egymást erősítve jelenjenek meg térben és időben. A helyi turizmus minőségi irányba történő fejlesztése csak összehangolt, egységes stratégia alapján valósulhat meg, valamennyi helyi szereplő bevonásával.

Tematikus célok:

- Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések
- Lovassport és lovas turizmus fejlesztése (Kincsem park)
- Turisztikai infrastruktúra fejlesztése (fürdő, üdülő övezet)
- Térégi turisztikai összefogás (szomszédolás)

Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések

Tápiószentmárton az Alföld nagytáj területén, a Duna-Tisza közti síkvidék középtáján, a Pilis-Alpári-homokhát kistáján helyezkedik el. A környék természeti értékekben gazdag, melyek nemcsak a helyben élők számára jelentenek értéket, de turisztikai szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bírnak. Turisztikai fejlesztés csak a természeti értékek károsítása nélkül, azok védelmének előtérbe helyezésével valósulhat meg. Az egyensúly megteremtése nehéz feladat, hiszen a megnövekedett látogatószám esetén a természeti értékek sérülése sok esetben elkerülhetetlen. Ezért a turizmus fejlesztése során elsősorban olyan formák részesítendőek előnyben, melyek a természetet nem károsítják. Ilyen például az ökoturizmus, a kerékpáros turizmus és a természetjárás. A meglévő tanösvényt a Tápió Közalapítvány hozta létre 2003-ban azzal a céllal, hogy a Tápió-vidék homokbuckáinak, vizenyős rétjeinek élővilágát bemutassa. A tanösvény öt állomást tartalmaz, melyek az élőhelyek és a jellemző fajok leírása mellett a környező táj történetét is ismertetik. A Hajta természetismereti túraútvonal nem része az országosan jelzett útvonalhálózatnak, hanem inkább egy hosszabb tanösvénynek, melynek állomásait a tablók helyett számozott oszlopok jelölik. Fontos, hogy a településmarketing részévé váljon a túraösvény ismertetése is. A 15 hektáron érezhető természeti erő, amely a köztudatban „energia” fogalomként ismert, az egész Kincsem

Lovaspark területén megnyilvánul, beleértve annak létesítményeit (szálloda, étterem, istállók, udvar) is, bár a jelenség központja az Attila dombon van.

Az öko- vagy zöldturizmus iránti igény folyamatos növekedésével Tápiószentmárton kiaknázhathatja természeti és táji adottságait. A természetes növénytakarót a település területén mocsaras erdőségek alkották. Az ember természetalakító tevékenységének köszönhetően kultúrtáj alakult ki. Az egykori mocsarak, lápos nádasok helyét kisebb vizenyős területek jelzik. Az egykori erdők helyét telepített ligeterdők foglalták el (pusztai tölgyesek, gyertyános tölgyesek). A környéken sokfelé megtalálható az árvalányhaj, a magyar és barázdált csenkesz és az élesmosófű. A község határában (Göböljárásban és Hársasban) számos reliktum faj található, mint az alhavasi zászpara vagy a szibériai nőszirm. A szelíd turizmus egyik lehetséges fejlesztési iránya a településen a kerékpáros turizmus élénkítése. A kerékpározás kultúrájának terjedése igen nagy turisztikai potenciált hordoz magában országszerte. A település területén jelenleg kijelölt kerékpárút nincs, ám egyedülálló természeti környezete kiváló helyszínt biztosítanak a kerékpározásra. A településről több irányban is lehetőség van kerékpárút kiépítésére. Jászok, kiskunok földje kerékpárút: Jászberény-Cegléd-Nagykörös-Kecskemét- Bugacpusztaháza országos kerékpárút törzshálózat eleme; térségi kerékpárút-hálózat eleme Tápiószele felé; Tápiószentmárton-Bag-Galgamácsa-Acsa-Vác térségi kerékpárút; Tápiószentmárton-Tápióbicske-Tápiószecső térségi kerékpárút. A kerékpárutak megépülésével vagy kijelölésével, valamint a településen belüli kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek megteremtésével a nagyközség a térségbe ellátogató kerékpáros turisták kitűnő „megállóhelye” lehet. Ehhez elengedhetetlen a szükséges infrastrukturális háttér fejlesztése, kerékpárúthálózat építése, kerékpárkölcsonzó, szervíz, kerékpáros panzió kialakítása és a kereskedelmi és szolgáltató egységek, valamint turisztikai látványosságokhoz tartozó tárolási lehetőségek biztosítása.

Lovassport és lovas turizmus fejlesztése

A lovasturizmus a magas fajlagos költségű turizmuságak egyike. A település életében - a Kincsem parknak köszönhetően - kiemelkedő szerepet játszik a lovassport. Tápiószentmártonban született Kincsem, a magyarországi lovassport legsikeresebb versenylova, ennek emlékét őrzi a lovaspark. A lovasparkban található borpince, golf- és minigolf-pálya, fedett tornaterem, versenyek rendezésére alkalmas lovarda, wellness részleg, szálloda apartmannal, étteremmel és konferenciateremmel. Itt található a Kincsem Múzeum is, amely a csodakancának állít emléket. A gyűjtemény magánerejéből jött létre a lovaspark tulajdonosának jóvoltából, a jövőben tervezik a múzeum bővítését. Mivel napjainkban a lovasturizmus egyre nagyobb létszámot vonzó szabadidős sport, fontos célként jelenik meg lovas turisztikai létesítmények, lovas tereplovaglásra, távlovaglásra alkalmas útvonalak minőségi fejlesztése, bővítése és népszerűsítése. A lovassportok és maga a lovasturizmus biztosíthatja a település számára azt a helyi attrakciót, mely többletet jelent a környező települések kínálatához képest.

Ahhoz, hogy a lovaglóközönség figyelmét a település felkeltse, szükség van lovastúra útvonalak kialakítására. Az útvonal fokozatos bővítésével a település később csatlakozhat a szomszédos települések lovas útvonalaihoz, majd velük együtt létrehozhat egy integrált (országos) lovastúra útvonalat. A közösségi körutak fontosak, biztosítják a hozzáférést a lovasok számára a járműforgalom mentes utakhoz, és egyben nyitva lehet a kerékpárosok és gyalogosok számára is. A településen működő lovasturizmus létesítmények a lovassport és lovasturizmus igen rendkívüli széles skáláját biztosíthatják az ide látogatók számára. A bérlovaglason és lovastúrák szervezésén túl, a település különböző lovasbemutatók színteréül szolgálhat. Az érintett gazdák, vállalkozók és az Önkormányzat összefogásával a településen egy igen jól működő lovas közösség, „lovasfalu” alakulhat ki.

Turisztikai infrastruktúra fejlesztése - termálfürdő bővítése

A vidék legnagyobb értéke a termálvíz készlet, melynek többsége gyógyhatású. A térségben a turizmus fejlesztését három fő természeti-földrajzi tényezőre lehet alapozni: a Budapesthez való viszonylagos (80 km) közelség; a térség sajátos táji, természeti, kulturális adottságai, a helyi karakter, a vidéki jelleg, amely többnyire szennyezéstől, környezeti ártalmaktól mentes, egészséges

környezettel párosul; a védett és védendő területeket egyaránt magába foglaló zöldfolyosó rendszer, mely az ökoturizmus valamennyi formájának kedvezőbb feltételeket biztosít. A tápiószentmártoni fürdő működése egy, az 1960-as években fűrt hévízkúton alapul, melyből 650 méter mélyről tör fel az 52 fokos termálvíz, melyet 2003-ban gyógyvízzé minősítettek. A strandon 4 medence (ülőpados gyógymedence, strandmedence, gyermekmedence, úszómedence) működik. Az önkormányzati üzemeltetésű termálstrand fejlesztése kiemelt helyen szerepel a turizmusfejlesztésben. A község üdülőterülete Tápiószentmárton központi belterületétől keletre, a Sőregi földek térségében alakult ki. Az utcák nem burkoltak, a kertekben általában szőlők és gyümölcsösök sorakoznak. A terület központi funkcióját a fürdő területe adja. A fürdő fejlesztésének célkitűzései: a vendégforgalom növelése; új piaci szegmensek megnyerése; a fürdők összefogásán alapuló közös fellépés és érdekérvényesítés a térségi marketingtevékenység összehangolásával. Ennek eléréséhez szükséges egy esztétikus élményfürdő kialakítása; új szolgáltatások bevezetése, a meglévők korszerűsítése; technikailag, műszakilag magas színvonalat biztosító létesítmények megépítése; a fürdők ismertségének növelése; az üdülőhelyek környéke idegenforgalmi lehetőségeinek bekapcsolása a kínálatba.

A településen több szálláshely és vendéglátóhely is megtalálható, azonban a turizmus fellendülése magával vonhatja további szálláshelyek és szolgáltatások kiépítését, a meglévő szolgáltatások körének bővítését is. Tápiószentmártontól délkeleti irányba található egy IV. kategóriájú repülőtér, amelynek fűvel borított 800 m hosszú futópályája van. A sportrepülőtér fejlesztésével bővíthet az idegenforgalmi szolgáltatások köre.

Térségi turisztikai összefogás és településmarketing

Egységes turisztikai marketing nemcsak a település területére vonatkozóan szükséges. Tápiószentmárton idegenforgalmi látványosságainak, turisztikai programjainak száma jelenleg alacsony. A település jelenleg nem képes a „többnapos turizmus” számára megfelelő számú és színvonalú szolgáltatást nyújtani. A települési turisztikai szolgáltatások, fejlesztések mellett nagy hangsúlyt kell fektetni a térségi turisztikai összefogásra. A szomszédos települések összefogásával, egységes turisztikai marketing kialakításával lehetőség nyílik a térség turisztikai vonzerejének növelésére, az egymást kiegészítő, egymással nem konkuráló települési turizmusfejlesztés kialakítására. A térségi turizmus fejlesztésének alapját a közös érdekek adhatják.

Ahhoz, hogy egy település turisztikai vonzereje növekedjen, marketingtevékenységét tudatosan, hatékony módszerekkel kell, hogy végezze. A marketingtevékenység megvalósulhat többek között offline felületeken (tájékoztató anyagok, brossurák terjesztésével turisztikai információs pontokon), valamint internetes portálokon, fórumokon. A marketing-tevékenység részét képezi a településen belül eligazító táblák kihelyezése, központi információs tábla elhelyezése. A turizmus minőségi irányba történő fejlesztése csak összehangolt, egységes stratégia alapján valósulhat meg, amely annak összes szereplőjét érinti. A minőségi irányba történő elmozduláshoz egységes turisztikai koncepció megalkotása szükséges, amely kitűzi az elérendő célokat, meghatározza a fejlesztési irányokat és programokat, továbbá, hogy az egyes szereplők mindehhez hogyan járulhatnak hozzá.

1.1.3.3 3.3.3.3. Minőségi élettér kialakítása és értékvédelem

A helyi lakosság közérzetét és életminőségét közvetlenül befolyásolja az őket körülvevő környezet állapota, illetve, hogy a települési szolgáltatások milyen mértékben és minőségben hozzáférhetőek helyben. Az intézmények jellemzően a település közponjtában, a Kossuth Lajos utca - Fő út - Mátyás király út és az Ady Endre út mentén helyezkednek el. A főutak mentén lineáris irányban további intézmények jöttek létre. A településközpont területén a forgalmasabb utcák mentén számos kiskereskedelmi üzlet, szolgáltató telepedett meg (étterem, vegyeskereskedés, élelmiszerbolt, pékség, posta, cukrászda), melyek összefüggő kereskedelmi-szolgáltató területet nem, de lakó és intézményterületekkel kiegészülve egyes területet alkotnak. Az Önkormányzat számára fontos cél, hogy a lakosság minél több és színvonalasabb szolgáltatást tudjon igénybe venni és mindezt rendezett, igényes környezetben, fenntartható, környezetbarát módon tegye.

Tematikus célok:

- Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése
- Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem
- Települési szolgáltatások körének bővítése és az alapfokú ellátás biztosítása

Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése

A lakókörnyezet minőségi fejlesztése infrastrukturális szinten, illetve a közterületeken egyaránt szükséges. Az infrastrukturális fejlesztések széleskörű intézkedéseket foglalnak magukba. A települési közlekedéshálózat minőségi fejlesztése során elődleges cél a belterületi úthálózat minőségének fenntartása, valamint további fejlesztése, emellett a kerékpárút-hálózat kiépítése és a település gyalogos közlekedési rendszerének erősítése. A belterületről a vasútállomásig tartó kerékpárút kiépítése elősegíti a településről ingázó lakosok vasúti megállóhoz történő eljutását, valamint javítja a gazdasági területek megközelítését, a környezetbarát módon történő munkába járást.

A kellemes, vonzó lakókörnyezet magában foglalja a rendezett közterületeket és zöldfelületeket egyaránt. A település központjában, a községháza előtt, a főút mentén egy nagy alapterületű, szépen karbantartott közkert kapott helyet. A parkban több szobor és emlékmű található, köztük Szent István király és Kossuth Lajos mellszobra, valamint egy világháborús emlékmű. A közterületek minőségi fejlesztése többek között az utak menti árkok karbantartását, közterületi utcabútorok elhelyezését is magukba foglalják. A lakókörnyezet minőségéhez nagyban hozzájárul a közterületi zöldfelületek állapota, a közterületeken alkalmazott növényfajok. Egy minőségi zöldfelületi rendszer ismérvei a folyamatos gondozottság, a növényállomány tekintetében az egységesség, és az adott tájegység területén honos fajok alkalmazása. A település közösségének erősítése, a lakókörnyezet minőségi fejlesztése érdekében a jövőben hangsúlyt kell fektetni a település területén lévő közösségi célú zöldfelületek, játszóterek számának növelésére, közösségi találkozóhelyek kialakítására. Az új zöldterületek kialakítása mellett fontos a meglévő zöldterületek - játszótér, foci-pálya, polgármesteri hivatal, templom környezete - állapotának folyamatos javítása.

A közterületek és zöldterületek korszerűsítése és kialakítása során célszerű egységes településképi arculatra törekedni. Az egységes utcakép kialakításának egyik eszköze lehet az Önkormányzati támogatással megvalósuló tematikus, utcánként azonos növényfajjal kialakított utcafásítás is.

Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem

Tápiószentmárton régi településrészein tradicionális utca és térszerkezet, nyomokban a hagyományos népi építészeti jegyek figyelhetők meg. A telkek morfológiája és a beépítési karakter alapján a központi belterületen három jól elkülöníthető egység fejlődött ki: a legkorábban kialakult halmazos történelmi mag; a régi kúriák birtokainak parcellázott terület egységei; valamint az északkeletre fekvő 1920 körüli Nagyatádi-féle földosztás során létrejött jellegzetes hosszú telkes parcellázások. A településközpont körül, Zrínyi Miklós utca, Bercsényi Miklós út, Bethlen Gábor út, Báthori utca, Rákóczi Ferenc u, Wesselényi utca, Fő út, Ady Endre út, Szentkirályi út, Alkotmány utca, a Kossuth Lajos utca, Katona József út, Klapka György út és Mátyás király út mentén helyezkednek el a nagyközség legrégebbi múltra visszatekintő történelmi lakóterületei. A történelmileg jellemző oromhomlokzatos, tornácos épületek napjainkra zömmel kisebb-nagyobb átalakításokkal maradtak fenn, néhol megjelenik a hossz tengelyű, tornácos, oromhomlokzatos kialakítású lakóépület, fésűs beépítéssel. A Fő utca mindkét oldalára a fésűs beépítés a jellemző, illetve a Blaskovich kápolna műemléki környezetére ráépült a Kápolna utcai lakóházak laza, hosszú telkes, szórt beépítése. Délen a halmazos történelmi mag és a volt kúriák tervszerűen parcellázott területei találhatók, északon pedig a szabályos parcellázások jelennek meg. A településen is megfigyelhető az ország egész területére jellemző tendencia, miszerint a '60-as, '70-es években a hagyományos vidéki házak jelentős részét elbontották, vagy átépítették illetve helyükre sátrortetős „kockaházak” épültek.

A település történelmi központjában található az országos nyilvántartásban regisztrált műemlék épületek: az evangélikus templom és a Mária kápolna. A települési környezet minőségét nagyban befolyásolja annak épített környezete. Kiemelt figyelmet kell szentelni a megmaradt értékek

megóvására, a településkép védelmére, a településképet zavaró, idegen beépítések megakadályozására, melynek egyik eszköze lehet a védelmi szabályok megalkotása. A településképi arculati kézikönyv, a településképi rendelet valamint a helyi építési szabályzat megalkotása során egy, a tradicionális épületek tömegét és értékét megőrző, ahhoz igazodó és azt továbbvivő kortárs épületek építését lehetővé tevő szabályozás megalkotása a cél.

A település közigazgatási határának északi csücskén helyezkedik el egy kunhalom, a belterülettől északra, illetve a belterület északnyugati határában található egy földvár. Göbolyjárás északi határában lápok találhatók.

Tápiószentmárton természetvédelmi jelentősége az ökológiailag értékes élőhelyekben, az itt élő védett állat- és növényfajokban rejlik. Ezen területek értéke az élővilág valamennyi tagja számára - beleértve az embert is - igen fontos. A települési természeti területek kondicionáló hatása nagyban befolyásolja a szomszédos lakóterületek mikroklímáját, minőségét. Ezen értékek védelmét maximálisan szem előtt kell tartani, a természeti területek területhasználatát úgy kell alakítani, hogy az értékek ne károsodjanak, s a természeti területek terhelése is minimális legyen. A belterületbe ékelődő Nádasréti legelő természetközeli állapotban való megőrzése és a természetszerű ligetes fásítása a település környezetminőségét, a település és a táj harmonikus összhangját biztosíthatja. A Tápió menti legelő az üdülőterület és a kertes területek között kiemelten értékes tájrészlete a tápiószentmártoni határnak. A természeti értékek védelme azok bemutatásával, megismertetésével kezdődik, melynek egyik eszköze lehet a helyszíni bemutatás, tanösvények segítségével, valamint a korai, óvodás, iskolás korban megkezdett oktatás, ismeretterjesztés. A Zöldike Természetjáró Sport Egyesület célja a gyermekek egészséges életre való nevelése.

A természeti értékek megőrzése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az itt élőknek a környezetvédelemre is, amelynek során a környezeti elemek védelme mellett a zaj- és rezgésvédelemre, valamint a hulladékgazdálkodásra is figyelemre kell lenni. Ahhoz, hogy a lakosság aktívan és tudatosan védje a környezetét, szemléletformáló és ösztönző akciókra van szükség az önkormányzat, illetve a helyi civil szervezetek részéről. Ezek során tudatosítható az emberekben a környezettudatos szemlélet (vízfogyasztás optimalizálása, szelektív hulladékgyűjtés, ökológiai növénytermesztés stb.) A terület legfontosabb felszíni víztestje a Tápió, ami 59 km hosszú, vízgyűjtője 898 km². A folyónak két ága van, a Felső- vagy Nagytápió, illetve az Alsó-, vagy Kistápió. A Gödöllői-dombságból eredő Alsó- és Felső-Tápió Tápiószentmárton határában egyesül, majd Újszásznál ömlik a Zagyvába. Fontos felszíni vízfolyás még a Hajta-patak, Felső-Perje, Kutyatejes-csatorna, Hársas-ér, illetve a Curgó. A Malac-hegyen és Göbolyjárás területén egy-egy horgásztó található.

A felnőtt lakosságot sikeresen be lehet vonni a gyermekek által, akik az óvodában, illetve az iskolában kapott környezeti nevelés során szerzett információkat otthon a szüleiknek átadva motiválhatják őket.

Települési szolgáltatások körének bővítése

Tápiószentmárton az alapfokú ellátás, szolgáltatások terén kedvező helyzetben van, hiszen az alapfokú oktatási, egészségügyi intézmények, gyógyszertár, posta egyaránt helyben megtalálhatók. A településen jelenleg nem működik bölcsőde. A településen működik a Napsugár Óvoda és a Kubinyi Ágoston Általános Iskola. Középiskola legközelebb Nagykátán és Cegléden érhető el. A településen háziorvosi, sebészeti szakrendelés, fogorvosi rendelés, havonta egyszer nőgyógyászati rendelés és gyógyszertár működik. További szakorvosi, gyermekorvosi és kórházi ellátást a járásközpont, Nagykáta, vagy Cegléd biztosít. A településen hiányzó valamennyi intézményi ellátás és szolgáltatás helyben történő biztosítása nem megoldható, ezért fontos a térség többi településével való együttműködés, hogy egymáshoz igazodva, megfelelő tájékoztatás mellett minden közfunkció könnyen elérhetővé váljon, még ha ahhoz másik településre kell is utazni.

A település népességmegtartó erejének növekedésével, a születések számának emelkedésével szükségessé válhat a települési bölcsőde kialakítása. Az újabb generációk igényeinek kielégítésén túl kiemelt figyelmet kell fordítani a település időseinek szükségleteire is, melynek érdekében a településen működő idősok klubja mellett idősok nappali ellátását biztosító intézmény létrehozása is cél. A megfelelő intézményi ellátottság mellett igen fontos a település intézményeinek

akadálymentes megközelítése, valamint a megfelelő számú közterületi gépjármű parkoló és kerékpártároló biztosítása. A településen lévő szolgáltatások, a minőségi lakókörnyezet feltételei fontosak a településen élők, valamint a beköltözők számára, így ezek a település vonzerejét növelik. Az ellátás fenntartása, fejlesztése a jövőben is fontos feladat. Az ellátás fenntartása érdekében elengedhetetlen a helyi kis vállalkozások támogatása, a vállalkozások fennmaradásának segítése, a működéshez szüksége kedvező feltételek biztosítása. Az önkormányzat települési területeinek megfelelő szabályozásával, különböző kedvezményekkel, adókedvezménnyel, közüzemi- és bérleti kedvezményekkel, illetve önkormányzati megrendelésekkel egyaránt hozzájárulhat a meglévő vállalkozások fennmaradásához, a lakosság vállalkozó kedvének növekedéséhez, új vállalkozások létrehozatalához és ezzel együtt a települési szolgáltatások körének bővítéséhez.

1.1.3.4 3.3.3.4. Társadalmi felelősségvállalás és identitástudat erősítés

Egy település fejlődésének, a kijelölt úton történő haladásának meghatározó részét képezi az adott község lakossága, társadalmi aktivitása. A település céljai között ezért kiemelt szerepet kap a jövő generációinak helyben tartása, a helyi identitástudat erősítése, a település múltjának, történelmének megőrzése és jövőjének megteremtése.

Tematikus célok:

- Helyi identitástudat erősítése
- Fiatal korosztály helyben tartása
- Kulturális értékek körének bővítése
- Együttműködés a térség településeivel

Helyi identitástudat erősítése

Tápiószentmárton lakossága társadalmi felelősségvállalásának a tudatos és a folyamatos gondolkodásban és szemléletmódjában, valamint erőfeszítéseiben és tevékenységeiben kell megmutatkoznia. Minden emberi döntés, cselekedet hatással van a környezetre, a társadalom egyéb tagjaira, a nagyközség életére. A település érdekében tett erőfeszítések, a közös programokon való részvétel a településről alkotott külső véleményt és a „belső véleményt”, azaz a lakosok pozitív közérzetét, a településük szeretetét erősíti. Tápiószentmárton akkor lehet igazán jól működő nagyközség, ha lakossága minél inkább részt tud venni a település életében. A civil aktivitás, a helyben élők tevékeny részvétele a falu életében olyan hatóerő, mely a lendületes fejlődés kulcsfontosságú eleme, így a különböző társadalmi csoportok aktivitásának felélesztése és erősítése kiemelt célként fogalmazódik meg. A település civil élete jelenleg aktívnak mondható, számos civil szervezet működik a településen, azonban a szervezetek aktivitása tovább élénkíthető. A civil szervezetek aktivizálásával és új civil szervezetek létesítésével javítható a faluban élők lakóhelyükkel való kapcsolata. A lakosokat ösztönözni kell a civil szervezetekhez való csatlakozásra, a civil szervezetek számára pedig minél több lehetőséget kell biztosítani a falu vezetésének, hogy kibontakozhassanak, gyakorolhassák tevékenységüket. Ezáltal a helyiek Tápiószentmártonhoz való kötődése erősíthető: ha már egy közösségnek, egy szervezetnek is részei, nehezebben hagyják el azt és magát a települést. A nagyközség fejlődésének egyik legfontosabb hajtóereje a közreműködő lakossági magatartás. Az önkormányzat és a falu életébe tevékenyen becsatlakozó lakosság együttműködve hatványozott hatásokkal képes Tápiószentmárton valódi, fenntartható fejlesztésére, így a társadalmi aktivitás célzott támogatása meghatározó cél.

Mivel a településfejlesztés mindennek előtt a lakosság érdekeit szolgálja, az életminőséget hivatott többek között javítani, a lakosság aktív közreműködése elengedhetetlen. A lakossági közreműködés által a fejlesztéseket célzottan a lakossági igényekhez lehet formálni, a lakosok sokkal inkább magukénak érzik az elérni kívánt célokat, a célok megvalósításában önként részt vállalnak, illetve a megvalósult fejlesztéseket jobban megbecsülik, ápolják. Bár a lakosság aktív közreműködése sok energiabefektetést igényel mind a település vezetősége, mind a lakosság részéről, a ráfordítás a jövőben megtérül, a településfejlesztés sokkal hatékonyabban tud folyni. A közösségi terek kialakítása a lakosok települési kötődését erősítő eszközök egyike. A közösségi tereken a falu lakói összegyűlhetnek, programokat szervezhetnek, vagy csupán kellemes környezetben tölthetik el

szabad idejüket. E helyszínek kiváló találkozási pontok, kapcsolatépítésre, közösségformálásra nagyszerűen alkalmasak.

Fiatal korosztály helyben tartása

Tápiószentmártonban kis mértékben ugyan, de megfigyelhető a csökkenő lakosságszám és elvándorlás, ami legerőteljesebben a fiatal, pályakezdő korosztályt érinti. A fiatalok elvándorlása több, egymás hatását erősítő tényezőre vezethető vissza. A nagyközség nem rendelkezik középfokú, illetve felsőfokú oktatási intézménnyel. A településen élő fiatalok az általános iskola elvégzése után hamar elkerülnek a településről, és tanulmányaik előrehaladtával egyre távolabb kerülhetnek onnan. A fiatalokat megérinti adott esetben a nagyobb városok nyújtotta lehetőségek sokszínűsége, ám az ennek ellenére pályakezdőként mégis visszatérő fiatalok a településen jellemzően nem találnak szakképesítésüknek megfelelő munkalehetőséget. Ennek orvoslására törekedni kell a munkaerőpiac képzésének megfelelő új vállalkozások településre vonzására, továbbá a megfelelő, szakképzett munkaerő biztosítása érdekében helyi felnőttképzések indítása szükséges. Az elvándorlásnak további oka az is, hogy a lakosság egy része, főleg a fiatalok, elveszítették a lakóhelyükhöz való kötődésüket, nincsen szoros kapcsolatuk a szülőhelyükkel. A helyi identitástudat erősítésével részleteiben a *Helyi identitástudat erősítése* című pont foglalkozik. A helyi fiatalság a környező városokat (Nagykátá, Cegléd) keresi fel, ha szórakozási lehetőségeket keres. Szükség van minden korosztály, de elsősorban a fiatalabbak számára olyan kulturált szórakozási lehetőségeket biztosító rendezvények, szakkörök, klubok szervezésére, melyek lehetővé teszik, hogy a helyi fiatalok kulturált módon tölthessék el szabadidejüket, közös programokat szervezhessenek, helyi ifjúsági közösséget építhessenek. Illetve szükség van olyan közösségi terekre, amelyek teret adhatnak a közösségek, baráti társaságok találkozására.

Az elvándorlás növekedésének elkerülése érdekében az önkormányzatnak kedvezményekkel és támogatásokkal kell a fiatal értelmiséget a helyben maradásra ösztönöznie. A lakáshoz jutás megkönnyítése, a hosszútávú munkalehetőséghez jutás elősegítése, a fiatalok vállalkozói tevékenységének támogatása egyaránt a helyben maradást segíti, illetve a fiatal értelmiség faluba való betelepülését segíti elő, ezzel megelőzve a település népességének csökkenését és az elöregedést.

Kulturális értékek körének bővítése

Egy település hagyományai és tradíciói nem a múlt statikus értékei, hanem fontos kiindulópontjai a jelennek. A múlt értékei jelentős adottságot jelentenek, amik a nagyközség jövőbeli fejlődését is befolyásolják. A múlt (helyi) hagyományainak ápolása nagyban hozzájárul a helyi közösség összekovácsolásához. A történeti múlt jeles eseményeinek felelevenítésével, a nagyközség hagyományainak feltárásával és azok ápolásával új, erős kapcsolat alakulhatnak ki Tápiószentmárton lakosai között. A helyi identitás a közös múlt, közös hagyományok, közös értékek ápolása mentén képes erősödni. Az erős helyi identitás pedig a közösségért való tenni akarás, az aktív civil élet és a megújulni képes társadalom felé vezet. A település életében fontos a hagyományok őrzése. A Katolikus Lányok és Asszonyok Szövetsége (KALÁSZ) katolikus egyházközségi asszony- és lánymozgalom a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia felügyelete alatt a népi, nemzeti kultúránk, hagyományaink ápolását is célul tűzte ki. A Tápiószentmártoni Kézműves Egyesület kézműves termékek gyártásával és forgalmazásával foglalkozik. Az Aranyszarvas Motoros Egyesület egyéb közösségi, társadalmi tevékenységet lát el. Ilyenek például az ifjúságnevelési programok, a honismereti túrák, kulturális programok, szociális tevékenység szervezése, rendezése. A Tápiószentmártoni Hagyományőrző Egyesület célja a települési és nemzeti hagyományok őrzése.

A településen számos közösségépítő, hagyományőrző és kulturális rendezvény kerül évente megrendezésre. A legtöbb eseményeknek az információs és közösségi helyként is működő iskola ad helyet, a nagyobb forgatagok a faluközpontban, a főutca mentén kerülnek megrendezésre. A településen az év folyamán számos program kerül megrendezésre, amelyek hozzájárulnak a helyi közösségek összekovácsolásához. Februárban farsangi ünnepségeket rendeznek, márciusban megrendezik a március 15-i nemzeti ünnepet, május 1-jén majálist tartanak, május utolsó vasárnapján pedig Gyermeknapot rendeznek. Júliusban kerül megrendezésre a Fogathajtó verseny, majd az augusztus 20-i nemzeti ünnepet rendezvényekkel egybekötve ünneplik meg. Szeptember

utolsó szombatján tartják a szüreti felvonulást, október 23-i nemzeti ünnepen megemlékezést tartanak. November 11-i héten tartják a Márton-napokat, amely alkalomból egy hétig minden nap van valamilyen rendezvény kerül megrendezésre. Decemberben Advent 4 vasárnapján a község fája alatt egyházi és civil szervezetek ünnepelnek, majd a művelődési házban egy műsor kerül bemutatásra. A jövőben kiemelt feladat a település helyi hagyományainak, történelmének felélesztése, mely a helyi identitás tudat erősítése mellett a turisztikai vonzerő növelésében is fontos szerepet játszhat. A településen igény van helytörténeti kiállítás létrehozására, amely számára a fennmaradt népi lakóházak egyike lenne leginkább megfelelő helyszín.

A közterek kulturális célú használatának megteremtésével, a terek, utcák közösségi térré való fejlesztésével további lehetőség nyílik a kulturális kínálat bővítésére, a meglévő hagyományok megőrzésére. A település hagyományait őrző, évente megrendezésre kerülő rendezvények száma tovább bővíthető (például lovasnap szervezésével). A megfelelő közösségi terek kialakítása lehetőséget teremt különböző ifjúsági- és családi programok, falunap, sportnap, majális szervezésére. A Tápiószentmártoni Művelődési Ház és Könyvtár egy intézmény, amely két telephellyel rendelkezik: a Várallyay Béla Művelődési Ház és a Magyary-Kossa Sámuel Könyvtár, ahol kiállításokat rendeznek időszakos jelleggel. A település sportélete sokszínű. A sportpálya a Kubinyi Ágoston Általános Iskolától északra, a Kubinyi Ágoston utca és a Cifrakert utca találkozásánál fekszik. A település nagyobb sporteseményeinek a nagyközség sportcsarnoka, valamint a sportpálya ad helyet. A család minden tagjának, fiataloknak és időseknek egyaránt programot biztosító rendezvények összehozzák a falubelieket és erősítik a kapcsolatot a helyi lakosok között. Az infrastrukturális keretek biztosítása mellett fontos a szervezeti háttér megteremtése. A kulturális és szabadidős programok szervezése az önkormányzattal együttműködve az aktív, lelkes civil szervezetek feladata.

Együttműködés a térség településeivel

A térségi kapcsolatok erősítése egyrészt a járás településeivel való szorosabb kapcsolatot, másrészt a Pest megyében fekvő szomszédos településekkel való kapcsolat erősítését jelenti. A járási települések már az eddigiekben is folytattak együttműködéseket különböző, elsősorban a feladatellátás és az infrastruktúra területén, ám ezek árnyalása és bővítése a jövőben is szükséges.

Tápiószentmárton számára elsősorban a turizmus, valamint a közlekedésfejlesztés területén jelentene előrelépést a járási településekkel való szoros együttműködés. A szomszédos települések összefogásával, egységes turisztikai marketing kialakításával lehetőség nyílik a térség turisztikai vonzerejének növelésére, az egymást kiegészítő települési turizmusfejlesztés kialakítására. A közlekedésfejlesztés területén elsősorban a kerékpáros közlekedés közös megvalósítása, fejlesztése a cél. Az összefogás által a települések közötti kapcsolat szorosabbra fűzhető. A települések összefogva nagyobb sikerrel pályázhatnak hazai, illetve EU-s pályázatokra is. Tápiószentmárton és a szomszédos települések a feladatellátás területén szorosan együttműködnek. Az együttműködést a jövőben más területekre is javasolt kiterjeszteni.

Tápiószentmárton testvértelepülései: Nemesócsa (Zemianska Olča), Szlovákia; Balavásár (Bălauşeri, németül: Bladenmarkt), Románia; Kolinec, Csehország. A külkapcsolatok ápolásával a kulturális kapcsolatokon kívül a településmarketing része lehet egymás megismerése, helyi termékek cseréje.

1.1.4 3.3.4. A FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉRTELMEZÉSE AZ EGYES TELEPÜLÉSRÉSZEKRE

Tápiószentmárton területén a fejlesztési célok értelmezése szempontjából két településrész került lehatárolásra:

1. Belterület
2. Külfelület

A fejlesztési célok többsége a település egész területét érinti. Ilyenek leginkább a horizontális célok, amelyek mindenhol érvényesítendőek, illetve a területhez ténylegesen nem köthető fejlesztések. A célok kisebb része az egyes településrészekben fejti ki leginkább hatását.

Az alábbi mátrixban összesítve mutatjuk be a településfejlesztési koncepció célrendszere és a településre, településrészekre vonatkozó fejlesztések közötti kapcsolatokat

CÉLOK	TÁPIÓSZENTMÁRTON	TELEPÜLÉSRÉSZEK	
		Belterület	Külfelület
3.3.2.1. Több lábón álló, stabil gazdaság és agrárium			
Meglévő gazdasági szereplők támogatása, új vállalkozások betelepülésének ösztönzése	X		
Agrárkultúra sokoldalú fejlesztése			X
3.3.2.2. Turizmusfejlesztés és településmarketing			
Természeti értékeken alapuló turisztikai fejlesztések			X
Lovassport és lovas turizmus fejlesztése	X		
Turisztikai infrastruktúra fejlesztése (termálfürdő)	X		
Térségi turisztikai összefogás és településmarketing	X		
3.3.2.3. Minőségi élettér kialakítása és értékvédelem			
Lakókörnyezet modern, minőségi fejlesztése		X	
Településkép védelme, építészeti- és természeti értékvédelem		X	
Települési szolgáltatások körének bővítése		X	
3.3.2.4. Társadalmi felelősségvállalás és identitástudat erősítése			
Helyi identitástudat erősítése	X		
Fiatal korosztály helyben tartása	X		
Kulturális értékek körének bővítése	X		
Együttműködés a térség településeivel	X		

3.4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

1.1.5 3.4.1. TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatok korábban meghatározásra kerültek a Megalapozó vizsgálat dokumentációjában. Az egyes kiinduló adatokat az alábbi fejezetek tartalmazzák:

- Társadalmi adatok 3. fejezet - A település társadalma
- Közszolgáltatások 4. fejezet - A településhumán infrastruktúrája
11. fejezet - Közművesítés
- Gazdaság 4.3. fejezet - A település gazdasága
- Környezeti adatok 8. fejezet - Táji és természeti adottságok vizsgálata
7. fejezet - Az épített környezet vizsgálata
12. fejezet - Környezetvédelem

1.1.6 3.4.2. JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMEINEK TÉRBELI RENDJÉRE

Tápiószentmárton esetében a műszaki infrastruktúra legfőbb elemei az alábbiak szerint alakulnak:

Közlekedés

A főváros irányából Tápiószentmárton a 4. sz. főúton (Budapest - Szolnok - Debrecen - Nyíregyháza - Országhatár I. rendű főút), majd az önkormányzati tulajdonú Albertirsai úton lehet megközelíteni. A településtől déli irányban, Albertirsa közigazgatási határán belül, épül az M4 autópálya, amely legutóbb átadott szakasza Ceglédbercel és Cegléd között halad. A gyorsforgalmi út 2019. év második felében átadandó szakaszának (Üllő - Ceglédbercel) megvalósulása után Tápiószentmárton és Budapest között a közlekedés gyorsabbá és biztonságosabbá válik. Jelenleg a Budapestet elérő legközelebbi gyorsforgalmi út az M5 (Budapest - Röske) autópálya, amelyet a településről az Albertirsa - 405. sz. főút útvonalon lehet elérni. A település autóbusszal történő kiszolgálása megfelelő. Budapest és Tápiószentmárton között közvetlen kapcsolatot csak a 485 - 486 számú autóbussz útvonalak teremtenek. Elsődlegesen a környéken található járásközpontok és megyeközpontok elérését biztosítja a közúti közösségi közlekedés. A településhez tartozó Göböljárás településrészen található Tápiószentmárton vasúti megállóhely, amely a 120a. számú Budapest - Újszász - Szolnok vasútvonal része. Budapestre és Szolnokra közvetlen vasúti kapcsolat biztosított a Szolnoki zónázó vonattal, amely Budapest - Süllyap között gyorsvonatként, Süllyap - Szolnok között személyvonatként közlekedik.

A közlekedési infrastruktúra kapcsán legfontosabb feladat a kerékpárút-hálózat fejlesztése, valamint a gazdasági és lakófejlesztési területek megfelelő feltárása.

Közmű

A Tápióságban fekvő település közműellátását fokozatosan építették ki. A település a felszín alatti víz szempontjából érzékeny területen fekszik, közigazgatási területét érinti az országos vízminőség védelmi terület övezete. Az elmúlt években megvalósított csatornázásnak eredményeként mára már a település beépített területén a teljes közműellátás lehetősége biztosított. Település szinten kiépített a vízellátás, a szennyvíz közcsonatolás elvezetése, a villamosenergia- és földgázellátás is, igénybe vételük azonban nem teljeskörű. Települési szinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 100 %-a vette igénybe, a közcsonatolás szennyvízelvezető hálózatra az akkori statisztikai adatok még a lakásállomány 39 %-ának a csatlakozottságát regisztrálták, amely azóta növekedett. Az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátásra a földgázellátást a lakásállomány 78 %-a hasznosította. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 100,0 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. A vízellátás szolgáltatója a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt., amely a szennyvíztisztító telepet és a közcsonatna hálózatot is üzemelteti. A kiépített hálózatra folyamatosak a rákötések, a rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján, 2018. január 1-jén a lakásállomány 39,1 %-a csatlakozott a szennyvízelvezető hálózatra.

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft. biztosítja. A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák - részben a településen belül, részben a környező

településeken - elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette és üzemelteti.

1.1.7 3.4.3. ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE

Tápiószentmárton mezőgazdasági jellegű, magyar alföldi karakterű falu. A földrajzi adottságok, a település történelme nagy mértékben meghatározzák Tápiószentmárton beépített területeinek karakterét. A beépített területek szabdaltak, eltérő időben alakultak ki, így eltérő karaktert képviselnek. A község „központi belterülete” a mélyfekvésű egykori Alsó-Tápió medre által elválasztva három földrajzilag jól elkülönülő települési egységre osztott. A halmazos történelmi magban az épületek jellemzően oldalhatáron állóak, az előkertek mérete kicsi, sok esetben az épület utcafronti homlokzata a telekhatáron áll. A településközpont körül szintén a falusias jellegű, előkert nélküli, vagy minimális előkerttel rendelkező családi házas beépítés a meghatározó, amely általában oldalhatáron álló, az út tengelyére merőleges, nyeregvetős kialakítású épületeket jelent falusias, esetenként kertvárosias karakterrel. Az üdülőterület épületállományának stílusát a kettősség jellemzi. Az északkeleti részt a '70-es, '80-as években épült egyszintes nyaralóépületek, a délkeleti területet az egységesebb beépítés jellemzi.

3.5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

1.1.8 3.5.1. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal való összehangolására van szükség. A megvalósításban, valamint a nyomon követésben az önkormányzat mellett egyaránt fontos szerepet kell, hogy vállaljanak a helyi civil szervezetek.

1.1.9 3.5.2. JAVASLAT A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata elsősorban a település érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelní kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges szükséges módosításáig.

- Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása tízévenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.

A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a közmeghallgatáson a polgármester évente beszámolót tart a nagyközség polgárainak. A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, a település honlapján és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.

3.6. A CÉLOK SZINERGIÁVIZSGÁLATA

Tápiószentmárton átfogó céljai illeszkednek az **EU 11 tematikus céljához**, melyek alapját képezik az uniós források elérhetőségének.

ÁTFOGÓ CÉL	Társadalmi felelősségvállalás és identitástudat erősítése, egészséges társadalom	Stabil gazdaság- és agrárium, turizmus fejlesztése, marketing	Élhető lakókörnyezet kialakítása, értékek védelme
EU TEMATIKUS CÉL			
A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése.		✓	
Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása.		✓	
A KKV-k versenyképességének fokozása.		✓	
Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban.		✓	✓
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése.	✓	✓	✓
Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése.	✓	✓	✓
A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása.		✓	✓
A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése.	✓	✓	
A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem.	✓	✓	✓
Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó, tanulásba.	✓	✓	
Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása.	✓	✓	

Az OFTK értelmében a nemzeti jövőkép az alábbiak szerint kerül megfogalmazásra: „Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.” A nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú átfogó fejlesztési cél, továbbá tizenhárom specifikus cél (hét szakpolitikai jellegű és hat területi cél) került megfogalmazásra. Tápiószentmárton átfogó céljai illeszkednek Magyarország céljához, ezáltal hozzájárulnak a nemzeti célok megvalósulásához. Az ország szakpolitikában érvényesítendő és területi specifikus céljai közül az alábbiakat kiemelkedően szolgálják Tápiószentmárton célkitűzései:

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok

- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás
- Kreatív, tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom
- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság

Területi specifikus célok

- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

ÁTFOGÓ CÉL	Társadalmi felelősségvállalás és identitástudat erősítése, egészséges társadalom	Stabil gazdaság- agrárium, turizmus fejlesztése, marketing	Élhető lakókörnyezet kialakítása, értékek védelme
ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉLOK OFTK			
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés		✓	
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	✓	✓	✓
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme		✓	✓
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet		✓	✓

Tápiószentmárton településfejlesztési koncepciójában kitűzött célok és a település jövőképe megfelel az OFTK-ban megfogalmazott területfejlesztési igényeknek és feladatoknak. A településfejlesztési stratégia célrendszerében az átfogó célok is tartalmazznak olyan témaköröket, melyek erősen összefüggenek, szinergiában vannak egymással.

Az OFTK Pest megye területfejlesztési igényei és feladatai című fejezetében a megye pozicionálása mellett fejlesztési irányok kerültek kijelölésre. Tápiószentmárton életét a megye fejlesztési irányai leginkább közvetve érintik, a közvetlenül érintő elemek a következők:

A gazdaság dinamizálása, több lábon álló gazdaságfejlesztés, egyszerre építve a feldolgozóipari- és agrár-tradíciókra, valamint az új iparágak, szolgáltatások fejlesztésére. Befektetés-ösztönzés, a tőkevonzó képesség javítása, az egyes térségek endogén erőforrásaira alapozva.	
Társadalmi megújulás, a közösségek és a bizalom erősítése, az együttműködések ösztönzése és intézményesítése, a családi értékek előtérbe helyezése, a lakosság egészségi állapotának javítása, az oktatás intézményi- és tartalmi megújítása, kiemelt figyelmet fordítva a gazdasági igényeire. Területi és társadalmi kohézió, az esélyegyenlőség javítása.	
A térszerkezet fejlesztése és kiegyensúlyozása, a metropolisz térség, benne Pest megye hálózatos térstruktúrájának kialakítása, a térség geostratégiai adottságainak jobb kihasználása, a belső közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése, kiemelten az elővárosi közlekedés, valamint a térségi központok és vonzáskörzeteik tekintetében. Tervezett, koordinált térségfejlesztéssel, takarékos területhasználattal a metropolisz régió többi szereplőjével együttműködő, emellett vonzó, kiemelkedő környezeti feltételeket és életminőséget biztosító tér kialakítása.	

Tápiószentmárton településfejlesztési koncepciójában kitűzött célok és jövőképe megfelel az OFTK-ban megfogalmazott területfejlesztési igényeknek és feladatoknak.

A megyei területfejlesztési programban a Tápiószentmártont érintő projektsomagokkal összhangban vannak a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzések. A Tápió mente (nagykátai) térség fejlesztése a térségben hat olyan kitörési pontot fogalmaz meg a program, melyek segíthetnek újrapozicionálni a térség gazdaságát:

TÁPIÓ MENTE térségfejlesztési kitörési pontjai	TÁPIÓSZENTMÁRTON fejlesztési célkitűzései
Agrárvertikum jövedelemtermelő képességének növelése;	Helyi agrárgazdaság segítése
A turizmus dinamikus pályára állítása;	Turizmusfejlesztés (lovaspark, termálfürdő)
Térségi kapcsolatok megerősítése;	Marketing tevékenység összehangolása
A térség humán erőforrásának fejlesztése;	Fiatalok helybentartása
Alkonygazdaság (silver economy) megtelepedésének elősegítése;	Felnőttképzés, idősek otthona bővítése
Helyi kultúra-, és közösségek fejlesztése;	Hagyományőrzés, identitástudat erősítése

A koncepció összeállításában

Györe László, Tápiószentmárton Nagyközség polgármestere,
Tétényi Éva mb. főépítész,

valamint a Völgyzugoly Műhely Kft. (2083 Solymár, Bimbó u. 20.) munkatársai vettek részt:
Feri Tünde, Bérczi Szabolcs, Varga-Végh Anna